

U IME NARODA

VIŠI SUD U PODGORICI, kao drugostepeni, u vijeću sastavljenom od sudije Dragane Đuranović, kao predsjednika vijeća i sudija Rade Kovačević i Dragice Milačić, kao članova vijeća, uz sudjelovanje stručnog saradnika Ane Bečanović, u pravnoj stvari tužioca Božidara Čolovića iz Podgorice, naselje Malo brdo lamela 1 stan br. 16, koga zastupa punomoćnik Sreten Božović, advokat iz Podgorice, protiv tuženih Veseljka Koprivice iz Podgorice, Zagorič A-8, koga zastupa punomoćnik dr Radomir Prelević, advokat iz Podgorice i Liberalnog saveza RCG iz Podgorice, ul. Dušana Mugoše br. 24, radi naknade štete, vrijednost spora 12.000,00 eura, odlučujući po žalbama tužioca i prvotuzenog izjavljenim protiv presude Osnovnog suda u Podgorici P.br. 15576/95 od 17.05.2004. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 14.03.2008. godine, donio je

P R E S U D U

ODBIJA SE žalba prvotuzenog kao neosnovana i presuda Osnovnog suda u Podgorici P. br. 15576/95 od 17.05.2004. godine u dijelu izreke pod stavom prvim POTVRĐUJE.

PREINAČAVA SE navedena prvostepena presuda u dijelu izreke pod stavom drugim i trećim i izriče:

OBAVEZUJU SE tuženi da tužiocu solidarno na ime naknade nematerijalne štete zbog pretrpljenih duševnih bolova zbog povrede časti i ugleda nastalih usled objavljivanja neistinite informacije u listu "Liberal" broj 43 od 24.09.1994 godine isplati još iznos od 5.000,00 eura, pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

Tužbeni zahtjev u preostalom dijelu mimo dosuđenih iznosa, a za traženih još 2.000,00 eura ODBIJA SE kao neosnovan.

DUŽNI SU tuženi tužiocu nadoknaditi troškove parničnog postupka u iznosu od 5.505,00 eura u roku od 15 dana pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom, bliže označenom u izreci, odlučeno je:

"OBAVEZUJU SE TUŽENI: VESELJKO KOPRIVICA kao glavni i odgovorni urednik lista " Liberal " i LIBERALNI SAVEZ CRNE GORE kao osnivač lista, da solidarno plate nematerijalnu štetu tužiocu po osnovu pretrpljenih duševnih bolova zbog povrede časti i ugleda, usled objavljivanja neistinite informacije u listu " Liberal" broj 43 od 24.09.1994 godine u iznosu od 5.000 EURA - A a sve prednje u roku od 15 dana po pravosnažnosti presude, pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

Tužbeni zahtjev mimo dosuđenog u st. 1 izreke ove presude kojim je tužilac tražio iznos od 12.000,00 EUR-A, što znači za razliku od 7.000 EVR-A, ODBIJA SE KAO NEOSNOVAN.

Svaka stranka snosi svoje troškove postupka."

Protiv te presude tužilac i prvotuženi su blagovremeno izjavili žalbe.

Tužilac žalbom pobija presudu u odbijajućem dijelu, zbog pogrešne primjene materijalnog prava. U žalbi se ističe da je dosuđeni iznos naknade prenisko odmjereno, budući da se radi o duševnim bolovima pretrpljenim zbog povrede ugleda i časti. Tužilac žalbom pobija i odluku o troškovima postupka, navodeći da sud nije mogao donijeti odluku da svaka stranka snosi svoje troškove postupka. Stoga je predloženo da se žalba tužioca usvoji i presuda prvostepenog suda preinači usvojanjem tužbeniog zahtjeva u cjelosti.

Prvotuženi žalbom pobija presudu iz svih zakonom predviđenih razloga. U žalbi se, u bitnom, ponavljaju navodi isticani tokom postupka koji je prethodio donošenju pobijane odluke. Prvotužilac žalbom naročito ističe da je pogrešan zaključak prvostepenog suda da je među strankama sporno da li je objavljena informacija istinita ili neistinita, već je sporno da li je glavni i odgovorni urednik odgovoran za objavljivanje eventualno neistinite informacije, kao i da je previsoko određena naknada materijalne štete čak i da je odgovornost prvotužioca postojala. Takođe se navodi da je činjenično stanje pogrešno utvrđeno zbog nepotpunosti dokaznog postupka, pa je u prilog tome u žalbi predložio izvođenje novih dokaza. Stoga je predloženo da se žalba prvotuženog usvoji i presuda prvostepenog suda ukine i predmet vrati istom sudu na ponovno suđenje.

Odgovori na žalbe nijesu podnijeti.

Ispitujući pobijanu odluku povodom izjavljenih žalbi u smislu čl. 365. st.2. ZPP., ovaj Sud je našao da je žalba tužioca djelimično osnovana, a žalba prvotuzenog neosnovana.

Prvostepeni sud je u ovoj pravnoj stvari pravilno i potpuno utvrdio sve činjenice od značaja za donošenje odluke o osnovanosti tužbenog zahtjeva i bez bitnih povreda odredaba parničnog postupka. Dok se žalbom tužioca osnovano ukazuje da je prvostepeni sud pogrešno primijenio materijalno pravo prilikom odbijanja dijela tužbenog zahtjeva tužioca, radi čega je prvostepena odluka u tom dijelu morala biti preinačena.

I po mišljenju ovog suda pravilno je našao prvostepeni sud da je u tekstu objavljenom u listu "Liberal" broj 43 od 24.09.1994 godine čiji je glavni i odgovorni urednik bio prvotuzeni, iznijeta neistinita informacija da je protiv tužioca pred Međunarodnim sudom za ratne zločine u Hagu pokrenut postupak za utvrđivanje odgovornosti za ratno - huškačku propagandu, čime su povrijeđeni čast i ugled tužioca kao novinara, građanina i porodičnog čovjeka, a što se utvrđuje iz stanja u spisima, tačnije iz dopisa kancelarije tužioca Međunarodnog krivičnog tribunala za bivšu Jugoslaviju od 29.05.2002 godine.

U konkretnom slučaju pravilno je prvostepeni sud primjenio Zakon o javnom informisanju iz 1993 godine (SL. list RCG broj 56 od 29.12.1993 godine) budući da je on bio na snazi u vrijeme objavljivanja informacije, pa je bez značaja navod tuženog u žalbi da je trebalo primijeniti Zakon o medijima koji je stupio na snagu u vrijeme vođenja ovog postupka, budući da se ovaj zakon ne može retroaktivno primjenjivati na razjašnjenje konkretnih spornih situacija koje su nastale prije njegovog donošenja.

Neosnovani su navodi žalbe prvotuzenog kojima se ističe da bi činjenica da li je objavljena informacija istinita ili nije bila od značaja samo kada bi se utvrđivala odgovornost autora teksta, dok ova činjenica po mišljenju prvotuzenog nije bitna budući da je on bio glavni i odgovorni urednik predmetnog lista, a ovo iz razloga što se shodno Zakonu o javnom informisanju koji je važio u vrijeme objavljivanja neistinite informacije, kao i u vrijeme podnošenja tužbe u čl. 62. navodi da ako se u javnom glasilu objavi neistinita informacija, kojom se narušava ugled ili interes lica na koje se informacija odnosi ili kojom se vrijeđa čast ili integritet pojedinca, iznose ili prenose neistiniti navodi o njegovom životu, znanju i sposobnostima ili na drugi način vrijeđa njegovo dostojanstvo, zainteresovano lice ima pravo na tužbu nadležnom sudu za naknadu štete protiv autora, glavnog i odgovornog urednika, osnivača ili izdavača javnog glasila. Znači iz pomenutog člana proizilazi da se tužba može podnijeti ne samo protiv autora i osnivača ili izdavača javnog glasila već i protiv glavnog i odgovornog urednika, što je prvotuzeni i bio u vrijeme objavljivanja neistinite informacije.

Nadalje, bilo je neophodno, a što je prvostepeni sud i uradio, utvrditi da li je objavljena informacija istinita ili nije, jer je to odlučna činjenica od koje zavisi postojanje odgovornosti prvotuženog, shodno Zakona o javnom informisanju.

Za sud nije od značaja da li je prvotuženi znao ili mogao znati da li je sporna informacija istinita, budući da postoji obaveza provjere informacije prije javnog objavljivanja.

Ne može se prihvatiti žalbeni navod prvotuženog da je on prethodno provjerio tačnost informacije na način što je obavio više telefonskih razgovora sa specijalnim izvještajem Milom Đurđevićem, kao i obavljanjem kolegijalnih konsultacija sa Veliborom Čovićem u vezi dobijene informacije. Naime, ne može se, po mišljenju ovog suda, istina zasnivati na kazivanjima samog izvještaja i na konsultacijama sa kolegama, već na pouzdanim dokazima, kojih u konkretnom slučaju nije bilo. Naprotiv u postupku je dokazano suprotno da je sporna informacija bila neistinita tj. da je stvarnost u konkretnom slučaju bila drugačija, a ne onakva kako je to javno objavljeno.

Neosnovani su navodi prvotuženog kojima se ističe da je njegova obaveza shodno Zakonu o javnom informisanju i shodno Univerzalnoj deklaraciji o ljudskim pravima čovjeka kao i Evropskoj konvenciji o zaštiti ljudskih prava bila da objavi ovu informaciju koja je bila od posebnog interesa za javnost shodno društvenim prilikama koje su vladale u vrijeme objavljivanja informacije. Ovakve navode drugostepeni sud nije mogao prihvatiti iz razloga što je ovo subjektivan stav prvotuženog da se radi o informaciji od posebnog značaja, a naročito pri činjenici da nije postojala sigurnost u njenu tačnost, a imajući u vidu i težinu i uvredljivu stranu objavljene informacije.

Takođe, ne postoji uzrok koji bi opravdao objavljivanje neistinite informacije tako da su u konkretnom slučaju bez značaja navodi žalbe prvotuženog da je u postupku trebalo utvrđivati doprinos tužioca za objavljivanje informacije.

Navodi žalbe prvotuženog da ga je sud obavezao na naknadu štete samo zbog toga što nije mogao za nekoliko sati izvesti zaključak o istinitosti dobijene informacije su bez značaja, budući da je obaveza njegova kao glavnog i odgovornog urednika lista bila da prvo utvrdi istinitost dobijene informacije, ma koliko vremenski to provjeravanje trajalo, pa tek onda da tu informaciju javno objavi u koliko se pokaže kao tačna. Jedino tako javnost može biti istinito i objektivno obaviještena što je u stvari i cilj svih zakonskih propisa koji se odnose na ovu oblast kao i međunarodnih dokumenata. Nadalje, mnogo je bitnije da do čovjeka stigne istinita nego brza i netačna informacija.

Kao što je već rečeno prvostepeni sud je na osnovu ocjene izvedenih dokaza pravilno zaključio da je list " Liberal" broj 43 od 24.09.1994 godine objavio

neistinitu informaciju koja se tiče tužioca kao novinara, građanina i porodičnog čovjeka, tvrdeći da je protiv tužioca pred Međunarodnim sudom za ratne zločine u Hagu pokrenut postupak utvrđivanja odgovornosti za ratno - huškačku propagandu.

Pošto se ovakvom neistinitom tvrdnjom vrijeđa ljudsko dostojanstvo kao lično pravo zaštićeno Ustavom Republike Crne Gore, tužiocu pripada naknada nematerijalne štete za pretrpljene duševne bolove zbog povrede ugleda i časti, u smislu čl. 200. Zakona o obligacionim odnosima.

Neistinita informacija, koja je javno objavljena i koja je imala daleke odjeke, s obzirom na vrijeme kada je objavljena kao i društvene prilike i dešavanja na ovim područjima u tom periodu, je duboko povrijedila ličnost tužioca, prikazavši ga kao ratnog zločinca, pa je tužilac usled toga bio osuđen da ga ljudi u zemlji i inostranstvu prilikom prvog upoznavanja gledaju kao najtežeg zločinca, tako da je tužilac trpio duševne bolove jakog inteziteta. Ovakva izazvana stanja kod tužioca su osnov za dosuđenje nematerijalne štete, a u cilju satisfakcije tužioca. Naime, nematerijalna šteta se ogleda u subjektivnom trpljenju sramote i duševnih bolova zbog povrede ugleda i časti.

Shodno navedenom, Viši sud je vodeći računa o značaju povrijeđenog dobra i cilju kome tražena naknada služi, djelimično usvojio žalbu tužioca i preinačio presudu prvostepenog suda u dijelu izreke pod stavom drugim dosuđujući mu još iznos od 5.000,00 eura, a odbijajući zahtjev za traženih još 2.000,00 eura.

Prilikom odmjeravanja visine naknade nematerijalne štete ovaj sud je uzeo u obzir sve okolnosti kako subjektivne tako i objektivne, kao što su ugled koji je oštećeni imao u sredini u kojoj živi i radi prije objavljivanja informacije, kao i odnos sredine prema njemu nakon objavljivanja spornog teksta. Takođe ovaj sud je vodio računa i o prirodi, težini, jačini i trajanju duševnih bolova, a naročito da se radi o povredi časti i ugleda koja dobra su novčano nemjerljiva. Shodno navedenom novčana naknada koju je dosudio ovaj sud je adekvatna s obzirom na jačinu i intezitet duševnih bolova koje je tužilac trpio zbog objavljivanja netačne informacije.

Nadalje, shodno čl. 206. st. 1 Zakona o obligacionim odnosima, odgovornost prvotuzhenog i drugotuzhenog kao dužnika je solidarna, što znači da svaki dužnik odgovara povjeriocu (u konkretnom slučaju tužiocu) za cijelu obavezu (čl. 114. st. 1 ZOO) a dužnik koji ispuni obavezu ima pravo zahtijevati od svakog sadužnika da mu naknadi dio obaveze koji pada na njega (čl. 423. st. 1. ZOO).

Nadalje, ovaj sud je našao da tužiocu shodno čl. 154. ZPP i Advokatskoj tarifi RCG (Sl. list RCG br. 12/02 od 23.04.2002. godine) pripadaju troškovi na ime: sastava tužbe po advokatu u iznos od 125,00 eura, sastava obrazloženog

podneska (od 14. 11.2002. god.) iznos od 125,00 eura, sastava podneska (od 19.05.2004. god. koji sadrži specifikaciju troškova postupka) iznos od 62,50 eura, pristup advokata na 8 održanih ročišta u iznosu od 1.000,00 eura, pristup advokata na 47 odloženih ročišta iznos od 2.937,50 eura, što ukupno iznosi 4.250,00 eura, dok se isti iznos zbog učešća dva lica na tuženoj strani uvećava za 50%, tj. za iznos od 2.125,00 eura, što ukupno iznosi 6.375,00 eura. Nadalje, tuženi su dužni da tužiocu na ime troškova postupka isplate 84% od ukupnog navedenog iznosa budući da je u tolikom procentualnom dijelu tužilac uspio u sporu. Naime, ukupan iznos koji su tuženi dužni isplatiti tužiocu na ime troškova parničnog postupka je 5.355, 00 uz uvećanje za plaćeni iznos za taksu na tužbu u iznosu od 150 eura, što ukupno iznosi 5.505.00 eura.

Kod ovakvog stanja stvari, prvostepenu presudu je valjalo preinačiti i žalbu tužioca djelimično usvojiti, a žalbu prvotuzenog odbiti kao neosnovanu.

Sa izloženog, primjenom odredbe čl. 373. st. 1. tač. 4. ZPP, odlučeno je kao u izreci.

VIŠI SUD U PODGORICI
dana 14.03.2008. godine

PREDSJEDNIK VIJEĆA - SUDIJA
Dragana Đuranović s.r,

Za tačnost otpisivanja ovjerava
ovlašćeni službenik suda

